

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра іноземної філології та перекладу

СИЛАБУС

СОЦІОЛІНГВІСТИКА / SOCIOLINGUISTICS

Інформація про викладача	
Викладач	Шостак Уляна
Науковий ступінь	кандидат психологічних наук
Вчене звання	-
Посада	доцент
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Театральна, 21
Контактний телефон	(0432) 55-04-27
E-mail:	u.shostak@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Магістр
Навчальний рік	2025/2026
Анотація курсу	<p>Основна <u>мета</u> вивчення курсу «Соціолінгвістика» – ознайомлення здобувачів із системою базових знань про соціальні аспекти розвитку мови, її суспільні функції в синхронії та діахронії, механізми взаємодії мови й суспільства. Курс сприяє формуванню критичного мислення здобувача та розвиває практичні навички аналізу питань про зв'язки між мовою та суспільством.</p> <p><u>Завданнями</u> вивчення курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none">репрезентувати основні відомості про понятійний апарат і теоретичні положення цієї науки, її методологічне підґрунтя, методи й прийоми соціолінгвістичного аналізу;сформувати у здобувачів навички аналізу мовного матеріалу в рамках соціолінгвістичного підходу;систематизувати методи досліджень в макро- та мікросоціолінгвістичних працях.розвивати філологічну ерудицію майбутніх фахівців.
Мова викладання	Українська мова

Результати навчання	<p>визначати особливості соціолінгвальної ситуації синхронічно та діахронічно;</p> <p>інтерпретувати мовлення представників різних соціальних груп суспільства задля забезпечення ефективної комунікації та співпраці з ними;</p> <p>проекувати і здійснювати прикладні дослідження на основі системного підходу з використанням знань із соціолінгвістики;</p> <p>здійснювати самостійний пошук, обробляти, систематизувати, контекстуалізувати та інтерпретувати інформацію з різних джерел, генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань;</p> <p>ефективно використовувати навички академічного письма для оформлення результатів проведених досліджень.</p>
---------------------	---

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми/Практичне заняття (ПЗ)	Кількість годин			Форми контролю	Бальна Оцінка	
	Усього годин /кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття			самостійна робота студентів
Тема 1. Соціолінгвістика як дисципліна: поняття та проблематика.	16	-	8	8	12	
ПЗ.1. Предмет і завдання соціолінгвістики.	4	-	2	2	В, УД	3
ПЗ.2. Становлення соціолінгвістики як самостійної науки.	4	-	2	2	В, ПЗ	3
ПЗ.3. Течії та напрями соціолінгвістики.	4	-	2	2	В, П	3
ПЗ.4. Сучасні дослідження із соціолінгвістики.	4	-	2	2	В, ПЗ	3
Тема 2. Базові поняття соціолінгвістики.	28		12	16		17
ПЗ.5. Мовна спільнота. Соціально-комунікативна система.	4	-	2	2	Д, РМГ	3
ПЗ.6. Мовна ситуація.	4	-	2	2	Д	2
ПЗ.7. Літературна мова.	5	-	2	3	В, УД	3
ПЗ.8. Діалект та соціолект.	5	-	2	3	П, УО	3
ПЗ.9. Мовленнєвий код. Субкод.	5	-	2	3	П, УД	4
ПЗ.10. Перемикання кодів.	5	-	2	3	Д, ПЗ	4
Тема 3. Форми існування мови.	22	-	10	12		14
ПЗ.11. Розмовно-побутове мовлення.	5	-	2	3	Д, УО	3

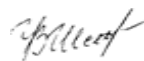
ПЗ.12. Сленг.	5	-	2	3	Д, УО	3
ПЗ.13. Соціальні діалекти.	4	-	2	2	П	2
ПЗ.14. Професійні соціолекти, групові та корпоративні соціолекти (жаргони).	4	-	2	2	В, ПЗ	3
ПЗ.15. Таємні мови (арго).	4	-	2	2	В, УД	3
Тема 4. Комунікативне середовище: вибір мови спілкування.	20	-	8	12		8
ПЗ.16. Мовна політика: види, завдання, інструменти.	5	-	2	3	Д	2
ПЗ.17. Міжнародний статус мови і мовна політика держави.	5	-	2	3	УД	2
ПЗ.18. Білінгвізм. Мови національних меншин.	5	-	2	3	П	2
ПЗ.19. Мова та діалект. Регіональні діалекти.	5	-	2	3	ПЗ	2
Тема 5. Взаємодія мов.	28	-	12	16		12
ПЗ.20. Поняття «мовні контакти» і «взаємодія мов».	5	-	2	3	УО, РМГ	2
ПЗ.21. Типи мовних контактів. Інтерференція як наслідок взаємодії мов.	5	-	2	3	Д	2
ПЗ.22. Суржик як результат змішування мов.	5	-	2	3	УД	2
ПЗ.23. Допоміжні мови міжетнічного спілкування: лінгва франка, койне, піджин, креольські мови.	4	-	2	2	П	2
ПЗ.24. Міжнародні і світові мови.	5	-	2	3	Д	2
ПЗ.3 25. Штучні мови.	4	-	2	2	УД	2
Тема 5. Соціальний аспект мови та мовлення.	20	-	10	10		12
ПЗ.26. Мовна соціалізація.	4	-	2	2	УО, УД	3
ПЗ.27. Соціальний аспект спілкування.	4	-	2	2	П, КТ	3
ПЗ.28. Соціокультурний контекст конфліктної комунікації.	4	-	2	2	В, РМГ	2
ПЗ.29. Методи соціолінгвістичних досліджень: анкетування.	4	-	2	2	Д	2
ПЗ.30. Методи соціолінгвістичних досліджень: спостереження,	4	-	2	2	УД	2

інтерв'ю, тест.						
Тема 7. Міжнародні мови в епоху глобалізації.	16		8	8		10
ПЗ.31. Англійська мова як глобальна. Шлях до функцій в різних країнах світу.	4	-	2	2	УД	2
ПЗ.32. Варіанти англійської мови.	4	-	2	2	П, ПЗ	4
ПЗ.33. Українська мова як міжнародна: модель набуття статусу.	4	-	2	2	Д	2
ПЗ.34. Мовна ситуація в Україні.	4	-	2	2	УД	2
Індивідуальне завдання	30	-	-	30	ІЗ	15
Разом	180/6	-	68	112		100
Підсумковий контроль-екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	<p>Перелік навчальних робіт та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал. УД – участь у дискусії – 2 бали. КТ – комп'ютерне тестування – 1 бал. РМГ – робота в малих групах – 1 бал. Д – доповідь – 2 бали. П – презентація – 2 бали. УО – усне опитування – 1 бал. ПЗ – письмові завдання – 2 бали. ІЗ -індивідуальні завдання – 15 балів (скласти термінологічний словник курсу – 5 балів, підготувати проєкт у малих групах – 5 балів, участь у наукових заходах – 5 балів). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.</p>					
Основні літературні та інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антошкіна Л., Красовська Г., Сигеда П. Соціолінгвістика: навч. посібник. Донецьк: ТОВ «ЮгоВосток Лтд», 2017. 360с. 2. Екологія мови і мовна політика в сучасному суспільстві (Збірник наукових праць). К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 376с. 3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. К.: Вид.центр «Академія», 2014. 368 с. 4. Мацюк Г. До витоків соціолінгвістики: Соціолінгвістичний напрям у мовознавстві. Львів, 2018. 432 с. 5. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз і рекомендації \ за ред. Юліане Бестере-Дільгер. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 363 с. 6. Соціолінгвістичні студії за заг. ред. Л.О. Ставицької. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 288 с. 					
Політика освітнього компонента						
Організація навчання	<p>Організація навчального процесу відбувається відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти». Курс передбачає проведення практичних занять в групах, самостійну роботу з підручниками та навчально-методичними матеріалами, консультації з викладачем.</p>					

	<p>На практичних заняттях проводиться детальний розгляд теоретичних положень курсу та формуються навички й уміння їх практичного застосування шляхом виконання здобувачами вищої освіти різнорівневих завдань, як усних, так і письмових в обсязі програмової тематики.</p> <p>Особистісно-орієнтований тип навчання. За методами та способами навчання: пасивні (пояснювально-ілюстративні); активні (проблемні, ігрові, інтерактивні, саморозвиваючі).</p>
Відпрацювання пропусків занять	<p>Відпрацювання пропусків здійснюється через систему управління навчанням MOODLE та індивідуальні консультації як (в усній і в письмовій формі, в залежності від тематики та обсягу пропущеного матеріалу).</p> <p><u>Письмове відпрацювання</u> включає: виконання завдань в системі MOODLE; виконання повідомлень, доповідей, рефератів, презентацій.</p> <p><u>Усне відпрацювання</u> включає: захист повідомлення, доповіді, реферату, презентації.</p>
Допуск до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.</p> <p>Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).</p>
Академічна доброчесність	<p>Дотримання політики академічної доброчесності є обов'язковою відповідно до положення «Про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти».</p> <p>Роботи здобувачів вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p>
Інші складові політики компонента	Врегулювання конфліктних ситуацій відбувається згідно Положення ВТЕІ про врегулювання конфліктних ситуацій

Затверджено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу (протокол № 13 від 23.12.2024).

Науково-педагогічний працівник

Уляна ШОСТАК

Завідувач кафедри

Наталя ІВАНИЦЬКА